

בס"ד. ש"פ כי-תשא, ט"ז אדר, ה'תשכ"ד

(הנחה בלתי מוגה)

כי תשא את ראש בני ישראל גו' זה יתנו גו' מחצית השקל גו' עשרים גרה השקל וגו'.¹ וידוע הדיוק בזה,² דלכאורה, כיון שצריכים ליתן רק מחצית השקל, מה נוגע כמה הוא שקל שלם, והול"ל זה יתנו עשר גרה. ומבואר בזה בדרושי חסידות,³ שכאשר האדם עובד עבודתו בעשר כחות נפשו, שזהו"ע עשר גרה שלמטה, אזי נותנים לו גם העשר גרה שלמעלה, ועי"ז נעשה עשרים גרה השקל, והיינו, שגם העשר גרה שניתן מלמעלה מתייחס ושייך אליו, כיון שענין זה בא ע"י הקדמת עבודתו בהעשר גרה שלמטה. וזהו גם מש"נ בהתחלת הפרשה (בהקדמה לציווי דנתינת מחצית השקל) כי תשא את ראש בני ישראל, תשא דייקא, לשון הגבהה (ולא נאמר בלשון מנין), היינו, שצריכה להיות העלי' וההגבהה לדרגא נעלית יותר ממה שביכולת האדם לבוא בעצמו ע"י עבודתו, שזהו"ע העשר גרה שנמשכים מלמעלה לאחרי וע"י שלימות העבודה בהעשר גרה שנותן בכח עצמו. וזהו גם הדיוק דראש בני ישראל, ראש דייקא, היינו, שהעלי' וההגבהה (תשא) היא לבחינת הראש, שזהו מה שנמשך מלמעלה. ומ"ש תשא את ראש, דהיינו שצריך להעלות את בחי' הראש, הרי זה קאי על בחי' הראש דבני ישראל כפי שהם נשמות בגופים, שלגבי שרשם למעלה הרי זה בחי' רגל, אלא שבזה גופא ישנם כמה דרגות מבחינת הרגל ועד בחינת הראש, כמבואר בתו"א⁴ בענין יעקב שהוא יו"ד עקב⁵ (רגל), שיש בחינת ראש ורגל בכל עולם ועולם לפי ערכו. ועז"נ כי תשא את ראש בני ישראל, שגם בבחינת הראש דבני ישראל, שזוהי הדרגא היותר נעלית בבני ישראל כמו שהם למטה, צריך להיות ענין של עלי' והגבהה לדרגא נעלית יותר שנמשכת מלמעלה, שזהו אמיתית ענין הראש.

(1) ריש פרשתנו (ל, יביג).

(2) רד"ה כי תשא עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' רסז).

(3) ראה אוה"ת פרשתנו ע' איתתמח. ד"ה כי תשא הנ"ל (סה"מ עטר"ת ע' רעח ואילך).

(4) וישב כז, ב.

(5) ראה פרס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב.

ב) וביאור הענין, כמשנת"ל⁶ בענין ראש ורגל שבנשמה⁷, שלא כל הנשמה מתלבשת בגוף, אלא רק הארה ומקצת מהנשמה הוא שמתלבש בגוף, אבל עיקר עצם הנשמה הוא למעלה. וזהו החילוק שבין ראש ורגל שבנשמה, שבחי' הרגל שבנשמה הוא ההארה ומקצת מהנשמה שמתלבשת בגוף, ובחי' ראש שבנשמה הוא עיקר עצם הנשמה כפי שהיא למעלה מהתלבשות בגוף. וענינו בעבודה, שבחי' רגל שבנשמה היא העבודה שמצד כחות פנימיים, והו"ע האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך⁸, שבאה ע"י ההתבוננות באור וחיות אלקי השייך לעולמות, ובחי' ראש שבנשמה היא העבודה שמצד הכחות המקיפים באופן דבכל מאדך⁸, שבאה ע"י ההתבוננות בהפלאת האו"ס. ובפרטיות יותר, הנה גם בבחי' רגל שבנשמה שהיא העבודה שמצד כחות פנימיים יש חילוק בין העבודה שמצד כחות פנימיים שבאים בהתלבשות, שזוהי העבודה דבכל לבבך שבאה מההתבוננות בהאור האלקי שמתלבש בהעולמות להחיותם, ובין העבודה שמצד הכחות המקיפים שעם היותם למעלה מהתלבשות הרי הם שייכים להתלבשות, שזוהי העבודה דבכל נפשך שבאה מההתבוננות איך שהאו"ס הוא מופלא מהעולמות, לפי שהחיות האלקי שמתלבש בעולמות להחיותם הוא רק הארה בלבד שבאין ערוך, דאף שהתבוננות זו היא בהפלאת האו"ס, הרי זו ההפלאה לגבי העולמות, ששייכת להעולמות. ובחי' ראש שבנשמה היא העבודה שמצד כחות המקיפים שאינם שייכים להתלבשות כלל, והו"ע האהבה דבכל מאדך שבאה ע"י ההתבוננות בהפלאת האו"ס שהוא מופלא ומרומם מצד עצמו (היינו, לא שהוא מופלא מהעולמות, אלא שמופלא בעצם כו'), שעיי"ז מגיעים לבחי' שלמעלה מהשתלשלות לגמרי, בלי גבול האמיתי, שזוהו"ע העשר גרה שנמשכים מלמעלה לאחרי שלימות העבודה בהעשר גרה שבכח עצמו.

ג) ויש להוסיף בהפירוש דתשא את ראש בני ישראל, שלא זו בלבד שנוסף על העבודה דבחי' רגל שבנשמה (העשר גרה שנותן האדם בכח עצמו) צ"ל העלי' וההגבהה לבחי' הראש שבנשמה (שהו"ע העשר גרה שנותנים מלמעלה), אלא עוד זאת, שהעבודה דבחי' רגל שבנשמה גופא צ"ל באופן נעלה יותר, שעל ידה יהיו יכולים להגיע

סה"מ תרע"ח ע' ריד ואילך. תש"ה ע' 57 ואילך.

(8) ואתחנן ו, ה.

(6) ד"ה ויהי אומן דפורים פ"ו (לעיל ס"ע 127 ואילך). וש"נ.

(7) ראה סה"מ עטר"ת ע' שי ואילך. וראה

לבחי' ראש שבנשמה. וכן הוא בעבודה דבכל לבבך ובכל נפשך, שצריכה להיות באופן נעלה כזה שעל ידה יוכלו להגיע לבחי' בכל מאדך. וכמרומו גם בכך שבפרשה ראשונה דק"ש נאמר (לא רק בכל מאדך, אלא) גם בכל לבבך ובכל נפשך, היינו, שהעילוי דפרשה ראשונה דק"ש הוא לא רק בהוספת הענין דבכל מאדך שלא נאמר בפרשה שני', אלא שגם העבודה דבכל לבבך ובכל נפשך היא באופן נעלה יותר מהעבודה דבכל לבבכם ובכל נפשכם⁹ שבפרשה שני', שלכן, ע"י העבודה דבכל לבבך ובכל נפשך שבפרשה ראשונה באים להעילוי דבכל מאדך, משא"כ העבודה דבכל לבבכם ובכל נפשכם שבפרשה שני' שעל ידה לא באים להעילוי דבכל מאדך.

והענין בזה, שהעבודה דבכל לבבך ובכל נפשך צ"ל חדורה בהענין דקבלת עול, שענין הקבלת עול קשור עם העילוי שלמעלה ממדידה והגבלה שבעבודה דבכל מאדך, ולכן מגיעים ע"י לעבודה דבכל מאדך. וענין זה מרומו במאמר חז"ל¹⁰ שפרשה ראשונה דק"ש שבה נאמר בכל מאדך קאי על מעמד ומצב שישראל עושין רצונו של מקום, עושין דייקא, שלשון זה מורה על התחלת העבודה בענין המעשה כפשוטו, וכן על העבודה באופן של כפי' (אתכפיא), יותר מטבעו ורגילותו¹¹, שהרי מעשה הוא גם מלשון כפי'¹², כמו מעשין על הצדקה¹³, וע"י מגיעים להדרגא היותר עליונה דהתגלות בחי' הרצון (בלי גבול) שנעשית ע"י העבודה דבכל מאדך.

ד) **וכמו"כ** הוא בהענין דמחצית השקל, שעבודת האדם בהעשר גרה שנותן בכח עצמו צריכה להיות באופן כזה שעל ידה יוכל להגיע להעשר גרה שנמשכים מלמעלה, והיינו, ע"י שעבודתו באופן של קבלת עול דוקא. וכמרומו בנתינת מחצית השקל שכופין את מי שלא נתן עד שיתן¹⁴, שענינו בעבודה הו"ע האתכפיא וקבלת עול. ועוד זאת, דהנה, נתינת מחצית השקל היתה עבור אדני המשכן, ועבור קרבנות הציבור של כל שנה ושנה¹⁵, וענינם בעבודה, שענין האדנים שהם היסוד של המשכן

תשסא ואילך. סה"מ תרע"ח ע' קכא. ע' קכד ואילך. ובכ"מ.

(13) מרדכי ב"ב ח, ב. בית יוסף לטור יו"ד סרמ"ח (ד"ה וכל אדם).

(14) רמב"ם הל' שקלים פ"א ה"ט.

(15) פרש"י פרשתנו שם, טו. ועוד.

(9) עקב יא, יג.

(10) ראה חדא"ג מהרש"א ברכות לה, ב. אור תורה להרב המגיד נג, ד. לקו"ת שלח מב, ג.

(11) ראה תניא פט"ו.

(12) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ח"ב ע'

מורה על ראשית ויסוד העבודה שהו"ע הקבלת עול, וענין הקרבנות מורה על התגלות הרצון העליון שלמעלה מהשתלשלות, שזהו מש"נ בקרבנות ריח ניחוח¹⁶, נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני¹⁷. וב' ענינים אלו (אדנים וקרבנות) שייכים זל"ז (ששניהם באים ממחצית השקל), היינו, שע"י הקבלת עול (אדנים) נעשית שלימות העבודה באופן שפועלת התגלות הרצון העליון שלמעלה מהשתלשלות (שזהו"ע העשר גרה שנותנים מלמעלה). ויש להוסיף, שגם בענין התגלות הרצון שע"י הקרבנות נאמר לשון עשי' דוקא, נעשה רצוני, שבזה מרומז ענין האתכפיא וקבלת עול, שעיי"ז מגיעים להתגלות הרצון העליון (ע"ד האמור לעיל (ס"ג) בדיוק הלשון עושי' רצונו של מקום).

ה) **ועפ"ז** יש להוסיף ביאור בהשייכות דנתינת מחצית השקל לפורים, שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן זכר למחצית השקל¹⁸. והענין בזה, דהנה, בימי הפורים נעשה הקיום והקבלה על כללות התומ"צ, כמ"ש¹⁹ קיימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר²⁰. ולכן, ההכנה לזה היא ע"י נתינת מחצית השקל שבה מרומז כללות ענין העבודה באופן של קבלת עול, שעיי"ז נעשית שלימות העבודה שפועלת התגלות הרצון העליון שלמעלה מהשתלשלות. ועד שבאים לתכלית העילוי שבענין העבודה שעיי"ז נעשה התגלות שלימות הרצון, שזהו אופן העבודה דלעתיד לבוא, כמבואר בהמשך וככה²¹ בענין ושם²² נעשה לפניך כו' כמצות רצונך²³.

(20) שבת פח, א. א.
 (21) תרל"ז — פי"ז ואילך.
 (22) נוסח תפלת המוספין.
 (23) ע"כ נמצא בהרשימה שתח"י (המו"ק).

(16) ויקרא א, ט. ועוד.
 (17) תו"כ ופרש"י עה"פ. ועוד.
 (18) רמ"א או"ח סתרצ"ד ס"א.
 (19) אסתר ט, כז.